

Warszawa dnia 31 października 2023 r.

Stanowisko

Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu

Krajowej Rady Radców Prawnych

w sprawie możliwości występowania przez radcę prawnego w charakterze obrońcy obwinionego w postępowaniu dyscyplinarnym w sytuacji gdy pozostaje on w stosunku pracy

Pismem z dnia 2 października 2023 roku zwróciła się Pani do Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych o udzielenie odpowiedzi na pytanie: “czy będąc radcą prawnym pozostającym w stosunku pracy może Pani podjąć się obrony innego radcy prawnego w toczącym się przeciwko niemu postępowaniu dyscyplinarnym.”.

W treści pisma zaznaczyła Pani, iż w pierwszej kolejności zwraca uwagę na treść art. 8 ust 6 ustawy o radcach prawnych, który stanowi, że pomoc prawna polegająca na występowaniu przez radcę prawnego w charakterze obrońcy w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe może być świadczona w ramach wykonywania zawodu na podstawie umowy cywilnoprawnej, w kancelarii radcy prawnego oraz w spółce, o której mowa w ust. 1, pod warunkiem, że radca prawny nie pozostaje w stosunku pracy. Zakaz zatrudnienia nie dotyczy pracowników badawczych ani badawczo-dydaktycznych

W dalszej części pisma zaznaczyła Pani, iż nie jest pracownikiem badawczym ani badawczo-dydaktycznym, a radca prawny jakiego obrony miałaby się Pani podjąć pozostaje pod zarzutem popełnienia przestępstwa z art 270kk w zw. z art 6 i 11 ust 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i Regulaminu Wykonywania zawodu .

W piśmie przywołała Pani Stanowisko Komisji Etyki i Wykonywania zawodu z dnia 28 grudnia 2018 (nazwane błędnie uchwałą).

W stanowisku z dnia 28 grudnia 2018 roku Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu KRRP zawarła pogląd, iż warunkiem dopuszczalności świadczenia pomocy prawnej w charakterze obrońcy w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe przez radcę prawnego jest spełnienie łącznie dwóch przesłanek występowania w charakterze obrońcy w ramach wykonywania zawodu na podstawie umowy cywilno-prawnej, kancelarii radcy prawnego oraz w spółce, o której mowa w

art 8 ust 1 ustawy o radcach prawnych i radca prawny nie może pozostawać w stosunku pracy.

Pani zdaniem stanowisko to rozstrzygnęło jednoznacznie kwestię obrony w sprawach karnych. Nie rozstrzygnęło jednak czy odnosi się do obrony w postępowaniu dyscyplinarnym.

Przywołała Pani również art. 82 k.p.k. z którego treści wynika, że obrońcą w postępowaniu karnym może być jedynie osoba uprawniona do obrony według przepisów o ustroju adwokatury lub ustawy o radcach prawnych. Ustawa o radcach prawnych reguluje tę kwestie zdaniem Pani w treści art. 68 ust. 4, z której wynika, że obwiniony może mieć obrońcę, a obrońcą może być wyłącznie adwokat lub radca prawny. Nadto Pani zdaniem rola obrońcy w postępowaniu karnym i dyscyplinarnym jest tożsama i procesowo zasadza się na przepisach kodeksu postępowania karnego. Brak zatem Pani zdaniem podstaw do odmiennego traktowania uprawnień radcy prawnego do obrony w obu tych postępowaniach, tym bardziej, że częstokroć zarzuty dyscyplinarne zawierają w sobie zarzuty stricte karne czyli takie, jakie występują w postępowaniu karnym. Zdanie Pani delikt dyscyplinarny został zrównany pod względem ustania karalności z przestępstwami określonymi w k.k.

Z drugiej jednak strony uważa Pani, iż postępowanie dyscyplinarne regulowane jest w pierwszej kolejności przez przepisy ustawy o radcach prawnych, a dopiero w kwestiach nieuregulowanych i to jedynie odpowiednio mają zastosowanie przepisy działu od I do III kodeksu karnego oraz przepisy postępowania karnego. Jeżeli zatem uznać, że postępowanie dyscyplinarne nie jest postępowaniem stricte karnym, a jedynie postępowaniem do którego odpowiednio i jedynie w zakresie nieuregulowanym stosuje się przepisy kk (i to nie całego, a jedynie rozdziałów od I do III oraz przepisy kpk), to wówczas powstaje pytanie czy radca prawny pozostający w stosunku pracy może być obrońcą w postępowaniu dyscyplinarnym czy też obejmuje go zakaz z art 8 ust 6 ustawy o radcach prawnych.

Dla udzielenia odpowiedzi na postawione przez Panią pytanie w piśmie z dnia 2 października 2023 roku nie będą miały znaczenia zagadnienia związane z tym czy postępowanie karne i dyscyplinarne są postępowaniami tożsamymi czy odmiennymi - tym od lat zajmuje się doktryna prawa uznając w większości, iż są to postępowania odrębne mimo wielu cech wspólnych.

Odpowiedź na zadane przez Panią pytanie znajduje się w treści art. 68 ust 4 Ustawy o radcach prawnych.

Przepis art 68 ust 4 Ustawy stanowi : “Obwiniony może mieć obrońcę , obrońcą może być wyłącznie radca prawny lub adwokat”.

W przedmiotowym wypadku nie znajdzie zastosowania przywołany przez Panią przepis art. 82 kpk, który stanowi, że “obrońcą może być jedynie osoba uprawniona do obrony według przepisów o ustroju adwokatury lub ustawy o radcach prawnych” albowiem przepisy Kodeksu postępowania karnego zgodnie z treścią art. 74 1 kpk stosuje się odpowiednio do postępowania dyscyplinarnego, jedynie w sprawach nieuregulowanych w ustawie. Kto może być obrońcą obwinionego zostało uregulowane w przywołanym powyżej art. 68 ust 4 ustawy o radcach prawnych

W przepisie tym brak jest jakiegokolwiek ograniczenia co do sposobu wykonywania zawodu przez radcę prawnego (w tym odwołania do treści art 8 ust 6 ustawy o radcach prawnych) będącego obrońcą obwinionego w postępowaniu dyscyplinarnym. Zapis ten jest więc odmienny niż zapis przywołanego art. 82 kpk, który wobec uregulowania tej kwestii w ustawie o radcach prawnych nie będzie miał zastosowania nawet odpowiedniego.

Tym samym należy uznać iż może Pani podjąć się obrony obwinionego kolegi w postępowaniu dyscyplinarnym. Stanowisko Komisji jest uzgodnione z Przewodniczącym Wyższego Sądu Dyscyplinarnego i Głównym Rzecznikiem Dyscyplinarnym.

Opracowała:

r.pr. Joanna Gibas-Kobierecka

Przewodniczący

Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu

Krajowej Rady Radców Prawnych

r.pr. Ryszard Wilmanowicz